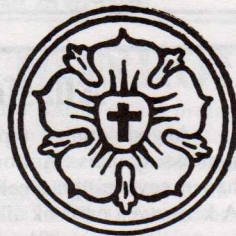

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

62. ÉVFOLYAM

1996. OKTÓBER

No. 5 (300), Vol. 62, October 1996, USPS 178560

5. SZÁM

A wittenbergi oltárkép előtt

Turisták belépnek, kimennek...
Századok belépnek, kimennek...
Szép ősi templom, wittenbergi.
Új meg új gyülekezet zengi
dicséretét az Úristennek.

Messziről jött magyar zarándok,
áhitattal én is megállok.
Kőbe, színekbe dermedt zoltárt,
gót íveket és szárnyasoltárt
csendesesen sorra megcsodálok.

Szószéken áll a reformátor,
s valamit számonkér a mától.
Gyülekezete vele szemben
szavát issza, figyel csendben.
Tartása, arca nyugodt, bátor.

Középen általszegezten
Krisztus a megváltó kereszten.
Luthernek Biblián a balja,
és jobbkeze, kinyújtott karja
Krisztusra mutat ihletten.

Fénylik, ragyog a szárnyasoltár.
Ez vagy, Luther Márton! Ez voltál!
Ha így festett le jóbarátod,
így ismert, így hallott, így látott.
Krisztust hirdetted. Róla szóltál.

Századok belépnek, kimennek.
Múlt ad helyet ifjú jelennek.
Forrongó újban, mindig másban,
ezer meg ezer változásban
te megmaradsz mindig ilyenek.

Századok belépnek, kimennek,
te megmaradsz mindig ilyenek,
ugyanannak és soha másnak,
örök Krisztusra-mutatásnak.
Hirdeted jövőnek, jelennek,

mának, holnapnak... jöhet más kor...
néha korszerűtlennek látszol
ezzel az örök mozdulattal.
De minket más ma sem vigasztal.
Te így vagy ma is — reformátor.

—Túrmezei Erzsébet

“Fájdalom van az én szívemben”

A magyar honfoglalás 1100. évfordulójáról emlékezünk meg mostanában, otthon és mindenütt ezen a világon, ahol csak magyarok és a magyarságnak jó barátai élnek. Az *Erős Vár* is előző számában, István királyunk hagyományos napja vonatkozásában, ezzel az oly fontos ezeregyszázszoros évforduló jelentőségével foglalkozott. Így kapcsolódva be az egész magyarság lelki szívverésébe. Hiszen nincsen, és nem lehet ellentét keresztyén hitünk és hazaszeretetünk között. Magyar evangélikus egyházunk amúgy is inkább arról nevezetes, s az is kíván maradni, hogy tagjainak aránylag szerény számához viszonyítva, szokatlanul nagyobb mértékben vette ki részét a magyar nemzeti élet építő munkájából.

A magyar hazaszeretet és keresztyén hitünk egymáshoz való viszonyának a kérdése, jól emlékszem, felvetődött egyszer még teológus koromban, a 30-as években, Sopronban, abban a formában, hogy mik is vagyunk mi voltaképpen először, magyarok, vagy keresztyének? Arra már nem emlékszem, hogy közülünk kik hogyan válaszoltak erre a létfontos kérdésre, s csak most utólag gondolom, hogy lehetek közöttünk olyanok, akik erős magyar hazaszeretetükben talán azt mondták, hogy ők először magyarok, és csak azután keresztyének. Engem már akkor meggondolkoztatott a kérdés és mindmáig gondolkodom válaszom felől, anélkül, hogy dönteni tudtam volna. Szívem mélyén úgy érzem, hogy a kettőt egymástól nem is lehet elválasztani, mert a kettő a legszorosabb értelemben összetartozik. Minél erősebb keresztyén hitem, annál nagyobb hazaszeretetem. Sőt, hitem szerint, voltak és vannak is magyar nemzetünk életében nehéz történelmi idők, amikor csak akkor maradhattunk és maradhatunk meg igazán magyaroknak, ha nagyon erős a mi keresztyén hitünk. Ilyen nehéz történelmi idők elég gyakran vonultak végig 1100 éves magyar hazánk felett. Olykor külső erők törték ránk és erős próbára tették elődeink

fizikai, szellemi, s lelki erejét. De voltak idők, amikor belső ellentétek, nézeteltérések fenyegették szétbomlással nemzeti létünket.

Jelen soraim megírására hitünk nagy tanítómesterének, Pál apostolnak a Római levél 9. részének első öt versében írott szavai ihlettek. Azokban ui. szépen jut kifejezésre mélységes szeretete honfitársai iránt. Igen erős szavakat használ, valóság-gal fogadkozik, hogy minél nagyobb súlyt adhasson mondanivalójának.

“Igazat mondok Krisztusban, nem hazudok, lelkiismeretem tanúskodik mellettem a Szentlélek által, hogy nagy az én szomorúságom, és szüntelenül fájdalom van az én szívemben. Mert azt kívánnám, hogy inkább én magam legyek átok alatt, Krisztustól elszakítva, testvéreim, az én test szerinti rokonaim helyett, akik izraeliták, akiké a fiúság és a dicsőség, a szövetségek és a törvényadás, az istentisztelet és az ígéretek, akiké az ósatyák, és akik közül származik a Krisztus test szerint, aki Isten mindenek felett: áldott legyen örökké. Amen.”

Hazaszeretetünk nem lehet ellentétben keresztyén hitünkkel, sőt inkább az teszi lehetővé. Teljesen lehetetlen magyar hazaszeretetünkről megfelelő leírást adni, ha kihagyjuk belőle keresztyén hitünket.

Az első, amit Pál apostol szavaiból a hazaszeretettel kapcsolatban észre kell vennünk, az a szinte leírhatatlan szeretet, melyet ő honfitársai iránt érzett, akik éppen az ő életének és apostoli munkájának az idején egységes, Krisztust elutasító táborban kezdtek tömörülni és a Krisztusban hívő zsidókat még zsinagógáikból is kiutasították. Ő maga személy szerint pedig céltáblává lett azok számára, akik fogadalmat tettek, hogy addig egy falatot sem esznek, amíg Pál apostolt el nem távolították az útból. Az igazi hazaszeretet tehát nem zárja ki azokat sem, akik nem egyeznek meg velünk, olykor alapvető kérdésekben.

Hogy pedig meggyőző bizonyágát ad-

hassa honfitársai iránt érzett szeretetének, szokatlan gondolatot vet fel, kijelentve, hogy ő maga hajlandó átokká lenni, ha ezzel megtudná nyerni honfitársait a Krisztus számára. A keresztyén hazaszeretet a legnagyobb áldozatra is kész. Erre csak a krisztusi szeretet tehet minket képessé, mely sohasem tekinti a maga hasznát, hanem elsősorban honfitársainak a hasznát. Ahol a szívekben nincsen szeretet, ott mindenütt hamarosan kiütköznek, láthatóvá lesznek a nagy anyagi és szellemi ellentétek.

Azt is tapasztalhatjuk, hogy ahol a hazaszeretet hiányzik a keresztyén hit és ezzel együtt a Krisztus-szerinti szeretet, ott minden adott pozitívumból hamar negatívum lesz. Így a házasság, az élettárs, a gyermekek, a társadalmi hagyományok, a számbeli sokaság, technológia, a haladás, a civilizáció, a jólét, meg az Isten kegyelméből visszanyert szabadság is előbb-utóbb tehertétellé lesznek. Ellenben ott, ahol hit és szeretet lakozik az emberi szívekben, ott a negatív adottságok minősülnek át, mint szenvedés, nélkülözések, betegség, szegénység, ellenségek ádáz gyűlölete, a hatalom terrorja, balsors, kis létszámunk, a sok kisebbség, a rossz szándékok. A hívő ember szemét ui. Isten megnyitja, hogy Őt lássuk mindenütt, Aki erősebb legvadabb ellenségünknél is, Akinek kegyelméből élünk eddig, és élünk majd a jövőben is.

Keresztyén hitünkön keresztül magunkat, honfitársainkat, népünket, országunkat, s történelmünket másként nézzük és látjuk. Nem nézünk magunkra, mint valami tökéletes lényekre, akikkel szemben még Istennek is csak szíves kötelezettségei vannak. Akikre az egész világnak csak csodálattal kell feltekintenie. Akiknek mindenki csak tartozik. Akik soha semmi rosszat senkivel szemben nem követtek el. Akiknek sohasem és semmiért sem kellene bocsánatot kérniük.

Hitünk úgy láttat meg minket magunkkal, mint Isten kereső szeretetének drága alanyait, akiknek a megváltására érdemesnek tartotta elküldeni egyszülött Fiát, Jézus Krisztust. Ezeregyszáz éven keresztül hűséggel és szeretettel vezetett és megtartott minket. Ő továbbra is vezetni akar minket. Azt a nemzetet, melynek szívében ott lakozik Isten, hiába próbálja elpusztítani akármilyen földi hatalom. Az megmarad, sőt erősödik, mert Isten maga védelmezi. —Tessényi Kornél, ny. ev. lelkész

Mindenható, örök Isten! Cselekedd meg kegyelmesen, amit ígértél egyházadnak, és teremts újjá mindent a Te jótetszésed szerint, az Úr Jézus Krisztus által, Aki Veled és a Szentlélekkel él és uralkodik örökkön örökké. Ámen.

Állásfoglalás a homoszexualitásról

Aggodalommal tapasztaljuk, hogy társadalmunkban egyre nagyobb teret kap a homoszexualitás. A homoszexuálisok és pártfogóik nemcsak toleranciát követelnek, hanem egyenrangra emelik ezt a szexuális viselkedésmódot a monogám heteroszexuálissal. A keresztyén orvosok állásfoglalása ebben a kérdésben a következő:

1. A homoszexualitás az emberi természet rendjétől eltérő szexuális magatartás.
2. A Biblia, Ó- és Újszövetség tanúsága szerint Isten előtt utálatos (3Mózes 18:22, 3Mózes 20:13, Róma 1:26-28, 1Korinthus 6:9-10).
3. Kialakulásáért genetikai vagy hormonális eltérések a legtrikább esetben felelősek; nagy jelentőségűek a környezeti hatások.
4. Mivel Isten érdekünkben teremtett jó rendje elleni lázadás, ezért bűn. Isten a bűnt elítéli, a megtérő bűnösnek Jézus Krisztusban kegyelmet ad.
5. A homoszexuális nemi élet magával vonja rossz következményeit az egyén (nemi úton terjedő betegségek, AIDS, pszichés zavarok), a család, az emberi közösségek életében.
6. Még az intim szférájukban ilyen szexuális életet élők is nemcsak magukért felelnek, de partnerükért és tettük továbbgyűrűző hatásáért is. Az ilyen embertársaink testi-lelki segítségére szorulnak, hogy szabadulhassanak ettől a gyakorlattól és a következményes betegségektől. Gyermekeknevelés rájuk nem bízható.
7. Komolyan kell törekedni a megelőzésére.
8. Társadalmi elfogadása súlyos veszélybe sodorja a még testileg-lelkileg éretlen embereket.
9. Oktatásban, médiumokban meg kell akadályozni a deviáns szexuális magatartásformák propagálását.
10. Reklámozni kell a harmonikus családi életet.

Budapest, 1996. június 1.

(Ev. Élet)

—A Keresztyén Orvosok Magyarországi Társasága

Köszöntjük és bemutatjuk

...T. Molnár Erzsébet IV. éves ev. teológiai hallgatót, aki az 1996/97-es tanévben a "Lutheran School of Theology at Chicago" intézetben a *Von Fuchs Frigyes és Irén Alapítvány* ösztöndíj-szaként magiszteri tanulmányokat folytat.

Erzsébet nagykállói születésű és neveltetésű; nyugdíjas szülei otthon élnek. Bátyja és családja budapesti lakosok. Iskoláit is Nagykállón végezte, ahol a Besenyei György Tanárképző Főiskolán biológiai-könyvtár szakos tanári diplomát nyert. A nagykállói ev. gyülekezetbe tartozik, mely kb. 300-as lélekszámú. A gyülekezetet nyíregyházi lelkészek gondozzák. Sajnos, mint írja, az istentiszteleti részvétel — mint sokhelyütt is — rendkívül csekély.

Indíttatást lelkési szolgálatra már felső kö-

zépiskolás éveiben érzett, de a budapesti Ev. Teol. Akadémiára (Ev. Hittudományi Egyetemre) való felvételére csak 1992-ben kerülhetett sor. 1993-ban Ausztráliába vette útját, s ott, a délausztráliai Adelaideben lévő "Luther Seminary" intézetben másfél évet tanult jó vizsgaeredményekkel. Alkalma volt mind a melbournei, mind az adelaidei magyar közösség életében tevékenyen résztvenni.

Kedvenc időtöltése a természettel való ismerkedés, kertészkedés, faragás, sőt hímzés is, azaz ha lenne milderre igazán ideje az egyre fokozottabb ütemű tanulás mellett. Életrajzát így fejezi be: "Most a legfontosabb a tanulás, hogy minél készültebben és képzetesebben képviselhessem Isten ügyét és szolgálhassak az Ő dicsőségére."

Életére, felkészülésére, közöttünk való időzésére Isten gazdag áldását kívánjuk, s őt az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia közösségében szeretettel köszöntjük.

—(B)

AZ ELHIVATÁS AKADÁLYA

Nigéria egyik falujának a törzsfőnöke tiltakozást jelentett be az Evangélikus Egyháznál, mert a vonatkozó szabályok miatt fiatalemberek nem igyekeznek lelkési pályára, sőt maga az egyház sem éppen népszerű. Szerinte fel kellene már adni azt az ósdi álláspontot, hogy a kár betérőknek, akár lelkészeknek egynejüknek kell lenniük. A többnejűség az afrikai sajátosságokhoz tartozik, s az egyháznak a helyi szokások figyelembevételével kell szolgálatot végeznie.

"AMARO DAD"

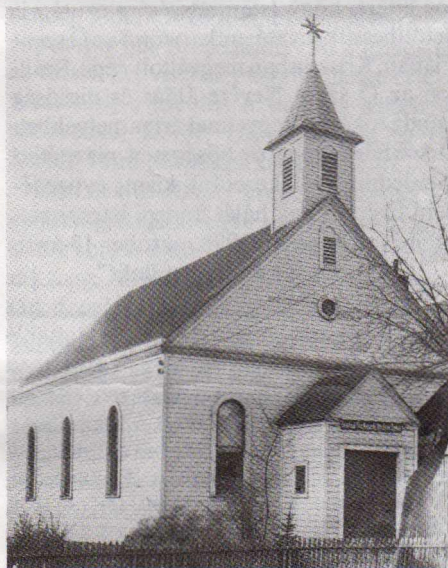
Így imádkoznak — Mi Atyánk... — az erdélyi Vajolán az evangélikus cigánygyülekezet tagjai. A kereken 250-lelkes gyülekezet a Szász Evangélikus Egyházhoz tartozik; tagjai egykor a szász gazdaságokban dolgoztak. A szász gazdák elköltöztek, kivándoroltak, s most a cigányok folytatják a gyülekezeti életet, gondosan vigyázva a gyülekezeti ingatlanra, stb. Érdekes, hogy a gyülekezet felügyelőjét Lengyel Kristófnak, pénztárosát Farkas Bélának hívják.

* * *

VISSZATEKINTÉS KILENCVEN ÉVRE

Az 1905. október 9-én kelt első hivatalos jegyzőkönyv tanúskodik clevelandi magyar evangélikus egyházi szervezésről. A törvényes bejegyzésről szóló alapítólevél pedig 1906. április 23-i keltezésű, mely azt jelenti, hogy az **Első Magyar Evangélikus Egyház** ettől az időtől fogva élő, bizonyos keretek között meghatározott jogi személynek számít.

A gyülekezet első ténykedései közé tartozott, hogy lelkipásztort hívott meg egyházi élete vezetésére **Nt. Ruzsa István** személyében. Majd **templom- és iskolaépületet** vásárolt 8250 dollárért a Rawlings Avenuen. Megalakította a gyülekezeti szolgálat egyik szervezetét, az **Oltáregyletet**. 1909-ben felszentelte első harangját, melyet **Kossuth harangnak** neveztek el. A harang hirdette a gyülekezet népének a háláját és buzgóságát, amint az idevándoroltak közötti küldetésére vállalkozott.

1913-ban már **árvaházat** is felszenteltek; ez egész Amerika földjén, mint intézmény, először nyújtott oltalmat és menedéket a magyar bevándorlók árváinak. Hasonló indíttatásból jött létre az egymás terhére való hordozás szolgálataként a **Luther Márton Segélyegylet**. Mindez olyan gyűlölet közepette, amely az I. világháborúba sodorta az emberiséget. Ezek voltak a világtörténelem sötét évei. A bevándorlók pedig egy szívvel két hazáért aggódtak. Nem csoda, hogy amikor elült a vihar és a békeasztalhoz ültek a világ vezetői, ennek a gyülekezetnek a szíve is hálára dobbant

és felavatta újabb harangját, s azt **Békeharangnak** nevezte el. A Kossuth-harang és a Béke-harang ma is hívogat templomunk tornyából: az élőket hálaadásra, az utolsó földi útra indulók kísérőit pedig Isten iránti félelemre és alázatára.

A század második évtizede is megpróbáltatásokat hordozott, de mégis a gyülekezet fejlődésére vezetett. Ekkor történt, hogy Magyarország feldarabolása következtében az eperjesi Ev. Teológiának menekülnie kellett. A megcsönkített ország és megszegényedett magyarhoni Evangélikus Egyházunk kénytelen lett volna a Budapestre menekült intézet kapuit egy egész évre becsukni. Ebből a helyzetből mentette meg az Első Evangélikus Egyház népének a nagylelkűsége, amikor 300,000-koronás ajándékkal sietett a hazai ev. egyház megsegítésére, fedezve az intézet egyes-tendi fenntartásának a költségét.

1923-ban **Nt. Ruzsa László** követte testvérbátyját, mint a gyülekezet új lelkipásztora. A fejlődés útján való haladást új gyülekezeti szervezetek alakítása jelezte, mint pl. az **Ev. Ifjúsági Kör** létrehívása. A húszéves jubileum alkalmából a lelkész boldogan számolt be a fejlődés titkáról, a hívek "egyesített szeretetéről és hűségéről". Adigra már 806 keresztelelés és 281 esketés került anyakönyvezésre. Mint bátyját, Ruzsa Lászlót is nagyobb tervek foglalkoztatták, amikor az egész amerikai magyar evangélikusságot **Luther Szövetség** néven próbálta egyesíteni. Sajnos betegsége folytán szép álmái nem valósulhattak meg.

A nagy depresszió tehetetlenségében, amint a nemzeti csüggedés és reménytelenség közepette biztatóbb hajnalok pirkadtak, új hangot ütött meg a gyülekezet új lelkipásztora, **Nt. Leffler Andor**. Először is Isten Igéjét hozta a szívek közelségébe azzal, hogy a Bibliából a hívekkel lemásoltatta az Újtestamentumot. Megszervezte a Fiatalasszonyok Körét **Lutheran Ladies League** néven. 1936-ban a **Vasárnapi Iskola** működése lett intenzívebb. Az aktív, felnőtt egyháztagok száma 700 fölé emelkedett.

Már előrevetette árnyékát a II. világháború, amikor a gyülekezet megépítette új

templomát a Buckeye Road és az East Boulevard sarkán. Az új körülményekben való szolgálatra bénítóan hatott, hogy ifjúságából hatvanhatan vonultak be katonai szolgálatra, akik közül tizenhárman életüket áldozták a nemzet oltárán. Az egyház népe megtanult imádkozni, de egyéb kötelességeiről sem feledkezett meg. Már 1949. május 2-án, kifizetve az építkezési kölcsönöket, elégezhették az adósságlevelét. A gyülekezet életéhez tartozott az is, hogy 1941-ben színhelye volt az **Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia** megalakulásának, akkor majd másfél-tucatnyi lelkészt és tucatnyi gyülekezetet fogva egybe.

Miután a béke, mint fáradt galamb 1945-ben a mi templomunk tornyán is megpihent, az egyháztagság fejlődése is nyilvánvalóvá lett azzal, hogy az úrvacsorázók száma elérte a 800-at. Erőssége pedig abban mutatkozott meg, hogy vállalta a világháború magyar hontalanjainak a megsegítését és bevándoroltatását a "Displaced Persons Act" keretében. Ez a testvérség otthont, munkát, szabadságot jelentett a hazájukat veszített testvéreknek.

1951. január 14-én közgyűlés határozta el a közművelődési helyiségek építését, amit aztán nem egészen négy éven belül meg is valósítottak. 1954. november 21-én avatták fel az új épületet a nagy magyar próféták egyik legkiválóbbjára emlékeztetően, **Kossuth Hall** néven. Az építést a gyülekezet második lelkészének a fia, **Ruzsa Ferenc (Francis)** vezette, aki városunknak neves és nagyrabecsült építésmérnöke volt.

1955-ben iktatták be új lelkészként **Nt. Brachna Gábort**. A beiktatás és a gyülekezet 50 éves jubileuma együttes, a békés jövő felé indító, ígéretes ünnepé vált. De alig telt el újabb esztendő, a kétfelé osztott Európában a magyar szabadságharc vérbefojtása jelentett népiinkre további tragédiát, tízezrek halálát, kétszáz ezer ember menekülését. Gyülekezetünk áldott alkalomnak tekintette, hogy a keresztyén szeretetet és a magyarsághoz való ragaszkodás jegyében segíthetett a menekülteken, mintegy 150 családon. Az Oltáregylet megünnepelhetette szolgálata 50 éves jubileumát.

A hatvanas évek egyházi és amerikai vonatkozásban nagyon mozgalmasak voltak. Az 55. évfordulón elégettük a Kossuth

Hall építéséből való adósságlevelet, 1962-ben színhelye volt a gyülekezet az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia átszervezésének, párhuzamosan az országos méretű új, evangélikus egyházi szervezkedésekkel. Az ülést Ft. dr. Fry F. Franklin, a Lutheran Church in America elnöke (püspöke) és az Evangélikus Világszövetség elnöke vezette. Az idők változása a gyülekezetre is rányomta bélyegét. A templom környékén erős lakosságcsere indult meg. Új igények jelentkeztek. Új egyházi vezetőség vette át a felelősség hordozását. S a gyülekezet világviszonylatban is nyert meglátásokat, amikor egymást váltották szószékünkön híres egyházi vendégek, köztük magyarországi püspökök.

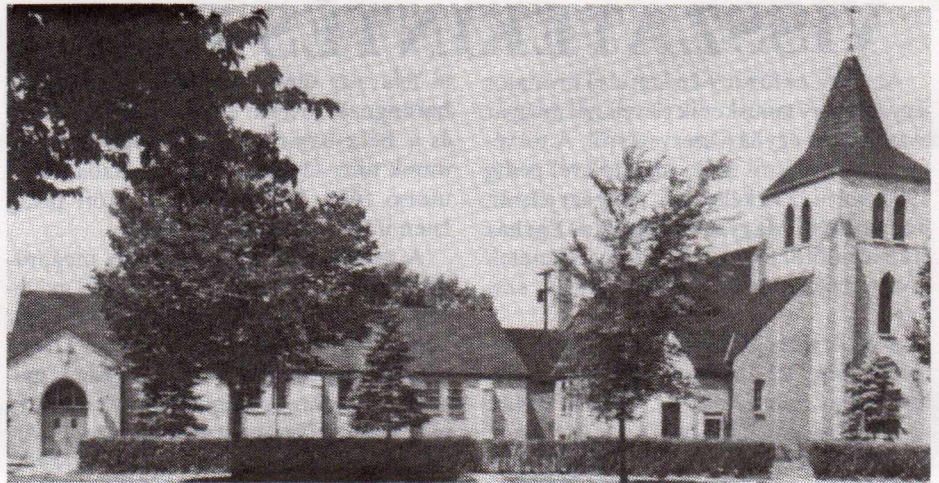
Az új körülményekben a régihez is hűséggel ragaszkodott a gyülekezet azzal, hogy megemlékezett a Luther Márton Egylet alakulásának 50. évfordulójáról, meg azzal is, hogy a gyülekezet 60 éves jubileuma alkalmát véve kezdetnek, **Magyar Örökségünk Napjai** címen 1967 és 1970 között ismételt megrendezett magyar kiállításokat és összejöveteleket, melyeken látogatóink száma elérte az ötezret. 1971-ben a gyülekezet a 65 éves, 1976-ban a 70 éves jubileumot ünnepelte. 1977 és 1980 között **Nt. Pohóczky Béla** volt a gyülekezet lelkésze. A Buckeye-negyedben egyre komolyabbá váltak a demográfiai változások, melyek gyülekezetünk létét is kérdésessé tették.

1981. június 21-e óta **Nt. Juhász Shepherd Ferenc** a gyülekezet beszolgáló lelkésze. Még abban az évben megünnepelték

a fennállás 75. évfordulóját. 1983. november 13-án a Clevelandi Műemlékek Társasága gyönyörű templomunkat "történelmi műemléknek" nyilvánította. A gyülekezet vezetőségét és minden tagját az egyházi élet fenntartásának a problémái foglalkoztatták és foglalkoztatják folyamatosan.

Tudomásul kell vennünk: Megváltozott a környezetünk. Megváltoztak a körülményeink. A gyülekezetben is nyomot hagytak a változások. Az egykori magyar negyed már nem is létezik. A mi evangélikus templomunk a "felső" Buckeye, az Árpádházi Szent Erzsébet r.k. templom az "alsó" Buckeye térségében az utolsó két magyar templom. A többi — egy-egy görög kato-

likus, római katolikus, két-két református, baptista — már korábban vagy éppen nem is olyan régen adás-vétel tárgyává lett és a

gyülekezet elköltözött, hogy misszióját más keretekben töltsse be.

Jóllehet bizonytalan jövő felé tekintünk, gyülekezetünk 90. évfordulójának az esztendőjében, 1996-ban, hálával és tisztelettel vigyázunk drága örökségünkre. Ez ihlet aztán arra, hogy hittel és reménnyel járjuk meg az előttünk lévő utat, ahogy ezen az Úristen jóságosan vezet és segedelmével bíztat. Imádkozunk erőért, bátorságért, bölcseségért, merészségért, s főként alázatos hitért, hogy Isten tetszésére ezután is betölthessük hivatásunkat, mint az Ő szent Fiában, Krisztusban megváltott népe. Szálljon az Ő szent Nevére áldás és dicsőség mindazokért a kegyelmekért, amelyekben Ő sokféleképpen és bőségesen részesített minket gyülekezetünk kilenc évtizedében! Ezért adunk hálát ünnepi Istentiszteleten és díszében 1996. október 13-án.

"Erős vár a mi Istenünk!" (—)

KEVESEBB KILÉPŐ

A Dániai Evangélikus Egyház 1995 végével több új tagot számlálhatott, mint olyant, akik kiléptek az egyház szervezetéből. A különbség 1,600 lelket jelent. Tíz évvel ezelőtt még 8,000-rel többen léptek ki az egyházból, mint lettek annak tagjává. Óvatosan megjegyezték azonban, hogy a tavalyi szaporodást még nem lehet valamiféle irányzatnak tekinteni, mintha megnagyobbodott volna az érdeklődés a keresztyén-ség iránt.

PÜSPÖKVÁLTÁS A DÉLVIDÉKEN

A májusban meghalt Beredi Andrej püspök helyébe Valent Jan szerémi esperest választották meg a délvidéki Tót Evangélikus Egyház főpásztorául. A püspökválasztó zsinati gyűlést június végén Ópázován tartották. Esperesi szolgálataival egybeesően Valent Jan a kiszácsi ev.

gyülekezet lelkésze, az egyházi lelkészgyűlés elnöke, az "Evangélikus Hírnök" c. egyházi lap szerkesztőbizottsági tagja, a "Hajnal" c. ifjúsági lap megindítója, s az idén megkezdett vallásos rádióadások szerkesztője. Bécsben és Erlangenben szerzett lelkészi képesítést. Beiktatására október végén Kiszácson kerül sor. A Tót Evangélikus Egyházban magyar evangélikus esperesség is működik.

KIT KÜLDJÜNK?

Jóllehet a Japán Evangélikus Egyház úgy határozott, hogy 1998-ban küldmissziói munkát kezdeményez, a pillanatnyi gyakorlati probléma kettős. Az egyik, hogy nincsen misszionáriusuk; a másik, hogy nincsen missziós területük sem. Mindenesetre várják a missziói szolgálatra alkalmas személy jelentkezését és arra is gondolnak, hogy Tajföldre küldik majd ki.

Tarisznyámból

Az utas embernek, főleg ha élményekben dús az útja, jól kell figyelnie útjának részleteire, a találkozásokra, s az eseményekre, hogy kihagyások nélkül, mégis tömören számolhasson be "mindenről". Ilyen, élményekben gazdag tíz napot tölthettem el leginkább Budapesten a Magyarországi Evangélikus Egyház vendégeként, mint az északamerikai magyar evangélikusok képviselője a június 24—28 között megtartott finn—észt—inkeri—magyar ev. lelkészek konferenciája alkalmából.

A finn-ugor ev. lelkészek konferenciájának évtizedekre visszamenő története van. Most a hetedik konferenciára került a sor azzal a kiegészüléssel, hogy megjelenhettek azon inkeri lelkészek és magyar vonatkozásban határon túli ev. lelkészek is, Erdélyből nagyobb delegáció Mózes Árpád püspök vezetésével, Nyugateurópából Gémes István, a Külföldön (Európában) Élő Magyar Evangélikus Lelkigonozók Munkaközössége elnöklelkésze, s Északamerikából, amint fentebb jeleztem. "Inkeri" néven ismeretes a Szentpétervár környékén élő finn népcsoport és "Ingria" a neve annak a területnek, amelyen ez a népcsoport él. Szépszámu volt a finnek és az észtek képviselője püspöki illetve érseki vezetéssel, s jelentős a magyar lelkészek részvétele, D. dr. Harmati Béla és D. Szebik Imre püspökökkel az élükön.

Ezeknek a lelkes konferenciáknak az alaphangját mindenkor az összetartozás, a közös sors és a közös hit kérdései határozzák meg. Az idej konferenciának a szabadság fogalma volt a témája, melyet az előadók a teológiai értelmezés keretében nemzetük, egyházuk szemszögéből, s az elmúlt ötven esztendő tapasztalatai szerint is taglaltak. A hozzászólások, beszámolók is a témára vonatkoztak, melyekbe besorolt az Erdélybe, a Nyugateurópába, és az Északamerikába szakadt magyar evangélikusság sorsának az ismertetése is. Az előadásokat ki-ki a maga nyelvén kapott nyomtatásból követhette, s az Isteniszteletek, áhítatok, eszmecserek az egyenes tolmácsolások ellenére is könnyedén és zavartalanul folytak le. A gimnázium étkezőjében az egyik ebéd alkalmával dr. Reuss András teol. rektorral két teológus csikágói ösztöndíjas évről is tárgyalhattunk, együtt a jelöltekkel.

A konferencia "társadalmi" eseményei közé tartozott a fogadás a budapesti finn követség modern, északi stílusú háza teraszán, a városnézés (a finnekhez csatlakozva idéztem fel gyönyörű szülővárosom emlékeit, nem kellett finnül értenem ahhoz,

hogy tudjam merre is visz az autóbussz), a Nemzeti Múzeumban tett látogatás (Szentkorona!), a zárókoncert a Deákterti Ev. Gimnázium dísztermében, s a búcsúvacsora a Rózsák terén lévő ev. kollégium étkezőjében.

Megérkezésem és elutazásom között, a konferenciától eltekintve, jóformán "minden percet" kitöltöttem számomra, hogy az ev. egyházzal személyes tapasztalások útján is közvetlenebb legyen a kapcsolat. Így kerültem el Békéscsabára, s Budapest közelében Piliscsabára is. Budapesten sajnos — new-yorki vihar folytán elmulasztott csatlakozás miatt — nem vehettem részt az ev. teológia záróünnepélyén, de huszonegy órával később a Fasori Ev. Gimnázium alma-máterem záróünnepélyén már igen (dr. Vajda Ferenc igazgatóval ismerkedtem meg). Isteniszteleten voltam Budavárban, Deákterten (lelkészavatás alkalmával), Fasorban. Békéscsabán lelkesi munkaközösségi ülést látogathattam meg (úrvacsorai Istenisztelet a hatalmas kistemplomban); oda dr. Harmati Béla püspök vitt magával (visszafelé kései ebédre Kecskemét határában őt és Tábornok László esperest tárkonyos bableves csalogatta az egyik étterembe; magam a csülkös bablevest választottam). Piliscsabán a Főbédi Diakonissza Egyesület szeretetszolgálatával és evangélizációs programjával, Hűvösvölgyben a közegyházi szeretetmunkával ismerkedhettem meg (dr. Gadó Pál otthonvezető, Túrmezei Erzsébet főnökösszony és Madocsi Miklós lelkész, ill. Csizmadia Sándor igazgatólelkész fogadott kedvesen).

Budapesten a Déli Egyházkerületnél (dr. Harmati Béla; beszélgetés a nyugat-clevelandi lelkészség ügyéről), az Északi Egyházkerületnél (D. Szebik Imre és felesége otthonában is), és országos egyházi intézményekben: a főtítkárságnál (Szemerei Zoltán főosztályvezető), a sajtóosztály és könyvkereskedésnél (Tóth-Szóllós Mihály lelkész, "Evangélikus Élet" főszerkesztő), a deák-terti ev. múzeum és "Huszár Gál" könyvtáznál, a "Lelkipásztor" szakfolyóiratnál (dr. Hafenschér Károly c. egy tanár, főszerkesztő, egykori osztálytársam kalauzolásával és felesége meg az ő vendéglátásával) tájékozódhattam az egyház szétágazó szolgálatáról, a kapcsolatos problémákról és örömeikről, eredményekről egyaránt. "Összeszaladtam" dr. Frenkl Róbert országos felügyelővel is, s megtekintettem a kőbányai ev. egyháznál, ahol Fabiny Tamás, egykori csikágói ösztöndíjas a lelkész, az 1100 éves évfordulóra létesült kiállítást, ennek megnyitó ünnepé-

Emlékezzünk! Emlékezzünk!

a honalapítás
1100. évfordulójára

a magyar iskolai oktatás
1000. évfordulójára

a reformáció
479. évfordulójára

Luther Márton halálának
450. évfordulójára

"1849. október 6"
147. évfordulójára

az 1956-os szabadságharc
40. évfordulójára

Emlékezzünk ősökre, a nemzet
napszámaira, hithősökre,
harcok hőseire, gyászokra
és diadalmakra is.

A hazáért való küzdelmekért,
életek áldozatáért
legyen Istené az áldás,
legyen miénk az áldott emlékezés
és az emlékezésben a jövőért
való reménység!

lye kapcsán. A fasori templomban köszönthettem az éppen akkor ülésező zsinat tagjait (Kiss Miklós lelkéssel régi clevelandi kapcsolatokat újítottunk fel; ő rendszeresen ír az "Erős Vár"-ba), akik ülésorozatukon az egyházi területrendezés kérdéseivel tusakodtak. Ráadásul egy rövid órát két AMEK-tag (a másik dr. Pósfay György ny. lelkész Svájc-ból) tölthetett meghitt beszélgetésben dr. Harmati Béla társaságában.

A már fentebb említett kulturális eseményhez járult a nagyszerűen restaurált operaházban Puccini: Bohémélet c. operája, s a fasori templomban a San-franciscoi Dalnok Fiúk (Singing Boys of San Francisco) énekkari hangversenye, melynek befejező számaként mindenki meglepetésére a "Kis kacska fürdik fekete tóban" c. dalt énekelték, magyarul.

Mindeközben éppensakhogy jutott alkalom családi és baráti látogatásokra, mindegyikre sietősen; csak perceknek tűntek ezek a bensőséges együttlétek. Sok emlék éledt fel azzal, hogy gépkocsiztatásokon túl utazhattam villamoson, nagy- és kismetron, autóbuszon, mellyel Budapest majd annyira ismertté vált, mint "réges-régen", amikor még diákhetijeggyel hasz-

náltuk ki a közúti közlekedés lehetőségeit...

Amikor ezúton is hálásan köszönöm meg a Magyarországi Egyháznak, ill. püspökeinek a meghívást és az ezzel járó élményeket, megköszönöm, különösen is Szirmai Zoltánné külügyi osztályvezetőnek minden részletre kiterjedő gondoskodását, amellyel személyi kényelmemet biztosította (a Fásor-közei Benczur-szálló és a budai, szépfekvésű Ökumenikus Vendégház mindig jól szolgálta az éjszakai pihenést), meg a "menetrendhez" igazított, hogy mindenhova, ahová tervezve volt, eljussam. Segítségére volt ifj. Kende György diakóniai elnöklelkész, ifj. Hafenschner Károly budavári másodlelkész, meg Simon Róbert ny. docens és felesége (Róberttel otthonukban diákkori időket is

felújíthatunk). Isten áldja meg az egyház népét lelkészeikkel, püspökeikkel egyetemben kitartó és minél több eredményre jutó szolgálataira!

* * *

A MALÉV-gépeken való repülés inkább csak az időtartam miatt volt fárasztó, egyébként a légiutaskísérők (akik a rep. téren működnek, azok a földiutaskísérők!) szolgálatkészsége dicséretet érdemel. A new-york—clevelandi DELTA-járat csak kocogásnak tűnt, mire magamhoz ölelhettem családomat: hazaérkeztem, Clevelandba... "tarisznyámban" sok szép emlékekkel, ajándékkal, de legfőképpen a Magyarországi Evangélikus Egyháznak az amerikai magyar evangélikusokhoz szóló köszöntésével. Ezt most átadom.

—Bernhardt Béla

Az elfelejtett 55/65

Néha „magunkról” is kell néhány szót szólni, mégha késve is. Például azt, hogy az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia 55 éve alakult meg 1941. május 5-én Clevelandban. Azóta is szolgálja a Kanadába, USA-ba szakadt magyar evangélikusok érdekeit akár társadalmi, akár egyházi vonatkozásban, mint az egyik országos egyház országos szintű szerve. A "United Lutheran Church in America" kebelében alakult meg, 1962-től a jogutód "Lutheran Church in America" egyházhoz, s 1987-től ugyancsak a jogutód "Evangelical Lutheran Church in America" egyházhoz tartozik. 52 éven át lelkészek és gyülekezetek szervezete, 1993-tól jogi és természetesen személyeké (azaz gyülekezeteké, lelkészeké, s világi személyeké). Főként az európai politikai változások idejétől bensőségesebb a kapcsolata a Magyarországi Evangélikus Egyházzal, de az erdélyi (Magyar) Zsinatpresbiteri Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyházzal és a délvidéki Tót Evangélikus Egyház magyar esperességével is. Adományokat közvetít, ösztöndíjasokat pasztorál, szorványegyenekkel törődik. Bibliát és más hitméllyítő könyveket terjeszt, kiad. Kiadja az *Erős Vár*-t. Támogatni lehet AMEK tagság igénylésével, évi 20 dollárért (benne van az előfizetés is), vagy áldozatos szívű adományokkal a 100 × \$100 = Százszorszép gyűjtés célösszegének hamaros elérésére, amiért előre is hálások vagyunk.

IMÁDKOZZUNK!

Áldunk Téged, Istenünk, hogy gazdagon megajándékoztál minket a reformáció örökségével, az evangélium világosságával. Megvalljuk, gyengének érezzük magunkat a hitben és a jó cselekvésben. Légy erős várunk és segítségünk: erősíts meg minket Krisztusban, növeld és tedd tudatosá hitünket, hogy az evangéliumhoz méltó élettel tegyünk bizonyosságot Krisztusról, és így építsük egyházad egységét. Ámen.

1931. október 15-én (1931: I. évfolyam) 66 éve jelent meg az *Erős Vár* első száma. Havi lapnak indult a kanadai, USA-beli magyar evangélikusok összefogására, tájékoztatására, hitbuzdítására; ezért nem elsősorban az "előfizetés" a mérvadó a lap küldésére. Néha-néha megzökkent a szerkesztés-kiadás ügye, de a folyamatosság az 50-es évek elejéig nem szakadt meg. Akkor anyagi hiányában jobbidőig kellett függeszteni a lap megjelenését. Így esett ki négy évfolyam a számolásból. 1983-tól — részben anyagi, részben munkaerő hiánya miatt — a lap kéthavonként jelenik meg. 1941-től az AMEK hivatalos lapja.

Még az ebben az évben szinte váratlanul bekövetkezett áremelkedéseket is kibírnánk — előállításnál 36%, postázásnál 5%—20% —, ha kereken olvasóinknak fele rendezné előfizetését. Kanadában heti 20 centet, az USA-ban heti 12 centet jelent az évi előfizetés. Elképzelhetetlen, hogy "ennyien" ezt maguknak meg nem engedhetnék. A felgyülemelő hátraléknak negatív a hatása; az olvasóra, mert kínos a "tartozás", a lapra pedig, mert hiányzik az a "pár fillér", hogy ne kelljen minden egyes számnál a számlák kifizethetése miatt izgulni, ami ugyancsak kínos. Ezért aztán kimondhatatlanul hálásak vagyunk azoknak az olvasóknak, akik alkalmilag vagy rendszeresen nemcsak előfizetnek, hanem kisebb-nagyobb mértékben felülfizetnek is. Megköszönjük még a bizalmat az évekre előre való előfizetéseikért. Szükséges az imádság is, hogy a szolgáltatást elvégezhessek.

Kérjük az olvasókat, akikre vonatkozik, hogy rendezzék előfizetésüket a hátralékok kiküszöbölésével. Senki sincs öt évnél több hátralékban. Kérjük az olvasókat, akik megtehetik, hogy előfizetésükkel felülfizetést is beküldjen szíveskedjenek. Ami előfizetéseket illet, a címszalagon évszám jelzi az utólagos előfizetettnek számító naptári évet. Reméljük, mindnyájan szívesen tartoznak az *Erős Vár* olvasótáborához.

Hát a néhány szót elmondtuk. Köszönjük a figyelmet. —Szerk.

—(B)

A.M.E.K. TAGSÁG

"Az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia tagságát olyan... magánszemélyek alkotják, akik a Konferencia hitvallási alapjával egyetértenek és a Konferenciában való tagságukat igénylik."

Lassan ugyan, de egyre bővül az AMEK tagsága. Szívesen hívjuk hittestvéreinket, hogy a Konferenciában tagságot vállaljanak; így válik ez a szervezet az északamerikai magyar evangélikusok szórványközösségévé. Az évi tagsági díj \$20 (US vagy kanadai), mely magában foglalja az *Erős Vár*-ra való előfizetést is. Csekket "tagság" vagy "membership" megjelöléssel a lap címére szíveskedjenek küldeni.

Emlékeztetjük az AMEK tagokat, akiknek 1995 végével lejárt, vagy 1996 végével lejár a tagságuk, hogy azt megújítani szíveskedjenek. A lap címszalagján a lejárat évszám utáni "M" betű jelzi az AMEK tagokat.

AMEK

Adományok nyugtázása

• AZ "ERŐS VÁR"-RA

Minden előfizetés a címszalagon kiemelten jelzett év végén jár/járt le. Köszönettel nyugtázzuk az **1996. július 16-a és szeptember 15-e között** az előfizetéseken felül beérkezett adományokat:

\$100: Czokoly Istvánné (Euclid OH). **\$50:** Tessényi Kornél (Milton FL). **\$28:** Drexler István (Cleveland OH). **\$20:** Markovics István (Spring Hill FL). **\$2:** Sipos Györgyi (S. Milwaukee WI).

* * *

Szíves tájékoztatásul: Lapunkra az előfizetéseket és lapfenntartó adományokat **Erős Vár** névre és **P. O. Box 602148, Cleveland, OH 44102** címre kérjük beküldeni.

Az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia a hazai ev. egyházi iskolaügy és az ev. egyházi segélyszolgálat javára (felesben megosztva a magyarországi és az erdélyi magyar ev. egyház között) szívesen fogad el és továbbít adományokat. Csekket **Hungarian Conference — ELCA** névre és **9715 Lake Avenue, Cleveland, OH 44102** címre kell küldeni. A csekken kérjük az iskolát (Aszód, Békéscsaba, Bonyhád, Deáktér, Fásor, Győr, Nyíregyháza, Orosháza) vagy a segélyszolgálatot ("Segély") megjelölni. Minden adományért hálás köszönetet mondunk.

"ERŐS VÁR"

Pénztári elszámolás félúton

1995. okt. 1 és 1996. szept. 30 között

Bevétel	
Elő- és felülfizetések	\$2,686.73
Összesen	\$2,686.73
Kiadás	
Nyomda költségek	\$3,890.00
Portóköltségek	1,083.89
Vegyes irodaköltségek	172.27
Összesen	\$5,146.16
Hiányegyenleg	—2,459.43
AMEK szubvenció	2,459.43
Egyenleg	\$ 0.00

AZ EGYHÁZ HÍREI OTTHONRÓL

• A nemrégén Zimbabwében teljesített mérnök-misszionáriusi szolgálata után dr. Bálint Zoltán és családja Pápua Új-Guineában vállalt hasonló munkakört az ottani evangélikus egyházban. A Magyarországi és a Bajorországi Evangélikus Egyház együttesen bocsátotta ki a Bálint-családot. Meglepő tudni, hogy a távolkeleti országban az evangélikusok lélekszáma eléri a nyolcszázszáz, ami a lakosság 23%-át jelenti.

• D. dr. Harmati Béla ev. elnöklő püspököt 60. születésnapja alkalmából nemzetközileg is elismert egyházi és teológiai munkásságáért a magyar köztársasági érdemrend tisztikeresztjével tüntették ki. Ezt a magas elismerést az Országházban nyújtotta át a püspöknek Göncz Árpád köztársasági elnök.

• Dunaújvárosban új templomot, Tengelicén felújított templomot, Kiskunhalason megnagyobbított imatermet vett ünnepélyesen használatba az ev. gyülekezet.

• Albertiben Szabó András, Zuglóban Tamásy Tamás és Tamásné Szabó Erzsébet, Hévízgyörkön János Zsuzsanna, Csorvás-Gerendáson Baranka György, Orosházán Kovács László, Egerben Aklán Béla és Aklánné Balogh Éva az ev. gyülekezet új lelkésze.

• Meghalt Tóth Károly ny. pilisi, Sztehló Mátyás ny. sámsónházi, Grünvalszky Károly ny. bp.-józsefvárosi ev. lelkész.

• Dr. Hafenschér Károly c. teol. professzort, a "Lelkipásztor" c. ev. lelkési szakfolyóirat főszerkesztőjét a Magyar Újságírók Országos Szövetsége az aranytoll-díjjal tüntette ki.

• Komáromban (Tótföld) a templomszentelés 200., Gyöngyösön a 100. évfordulóját ünnepelte az ev. gyülekezet.

• A Nyíregyházi Tanárképző Főiskolán magyar-, történelem-, vagy énekszakra jelentkezők másodikként az evangélikus hittanári szakot választhatják. Négyéves képzés után az eredményes záróvizsgát és diplomát az Ev. Hittudományi Egyetem hitelesíti.

• Ünnepelesen emlékeztek meg arról, hogy tíz évvel ezelőtt látott napvilágot a "Testvéri Szó" c. kiáltvány az ev. egyház megújulására. Az akkori kényes politikai helyzetben igyekeztek azt elhallgattatni, ugyan sikertelenül. Az irat jelentősen befolyásolta az eseményeket és meglátásokat, melyek az egyházban már a "fordulat" előtt vezettek észlelhető fordulathoz.

• A májusvégén Brassóban tartott magyar-magyar ev. lelkészfeleség találkozóáról az erdélyiek ezt adták útravalóul az anyaországoknak: "A történelem által eltemetett világ romjain él a magyarság és a kis magyar erdélyi evangélikus egyház. Imádkozunk azért, hogy az egység és szeretetközösség épüljön és gyarapodjon közöttünk! Nem szakítható szét a test, ha az Úrban egyek tudunk maradni!"

—Ev. Élet

GYÜLEKEZETI HÍREK

CLEVELAND — ELSŐ

Beszolgáló lelkész: **Juhász-Shepherd Ferenc**
Templom és lelkési hivatal: 2836 Martin Luther King Blvd. (44104). Tel.: (216) 721-7074. Vasárnapi istentisztelet délelőtt 10 órakor, angol—magyar. Mihály Ernő gondnok telefonszáma: 561-7316. A lelkész otthoni telefonszáma: 941-2212.

Istennek különös kegyelméből érünk el újabb mérföldkövet gyülekezetünk életében. Október 13-án ünnepeljük meg egyházunk fennállásának 90. évfordulóját. A hálaadó Istentisztelet de. 10 órakor kezdődik, melyet ünnepi bankett követ. A fehérszaltalhoz marhastélyost szolgálunk fel a szokásos körítésekkel, továbbá töltött káposztát, s még süteményt. Jegyek ára személyenként \$15.00. Haladéktalan helyfoglalás 442-8490 vagy 449-0460 telefonszámon lehetséges. Hálása fogadunk rendkívüli ünnepi adományokat a jubileum alkalmából. Minden magyar testvérünket szeretettel hív és vár az Első Magyar-Evangélikus Egyház jubileumi rendezőbizottsága. —JSF

CLEVELAND — NYUGAT

Lelkész: **Tamásy Zoltán**

Templom: West 98 és Denison Avenue — Lelkési hivatal: 3245 West 98th Street (44102). Telefon: (216) 961-6895. — Istentisztelet minden vasárnap de. 9.30-kor angol, 10.45-kor magyar nyelven. Úrvacsoraszertés minden hó első vasárnapján és az ünnepnapokon. Vasárnapi iskola októbertől májusig 9.30-kor angol, 10.45-kor magyar nyelven.

Mire napvilágot lát ez a szám, reméljük, köszönthettük már körünkben Nt. Tamásy Zoltánt és szintén lelkész feleségét, Nt. Tamásy Molnár Évát. Ittlétük és az újra meginduló lelkési szolgálat élé Istennek tartozó hálaival nagy bizakodással nézünk, hogy gyülekezetünk tovább munkálkodhassék magyar evangélikus küldetésén. Szívbeli "Isten hozta"-val köszöntjük mindkettőjüket. • Az elmúlt két év fél hónapban lelkes kis — hangsúly: kis, nem eléggé széleskörű — csapat szorgalmasan dolgozott a parókia teljes felújításán és berendezésén. Megköszönjük ezen a helyen is idejük, erejük áldozatos bevetését. S hálása vettünk minden pénzbeli vagy tárgyi adományt is. Mindezekről részleteket a legközelebbi gyülekezeti körlevél tartalmaz. • Nt. Tamásy Zoltán beiktatására október 13-án, vasárnap de. 10.45-kor összehívott Istentiszteleten kerül sor. A beiktatás szolgálatát Ft. Zoesch Ronald egyházkerületi püspökhelyettes és Nt. Bernhardt Béla AMEK főesperes végzi. • A beiktatási Istentiszteletet a lelkészpár fogadására díszbéd követi, melyre akár v. Kemes László felügyelő (741-0392), akár a lelkési iroda telefonszámán lehet jelentkezni. Ebédjegy ára felnőtteknek \$15.00, gyermekeknek 12 éven alul \$7.00. • Szeretettel kérjük, hogy az augusztus—szeptemberi gyülekezeti körlevéllel kiküldött, s a parókia felújításának meg a lelkészpár költöztetésének a költségeire vonatkozó borítékokat szíves és bőkezű adománnyal bélelve a gyülekezet címére mind gyülekezetünk tagjai, mind gyülekezeteink barátai beküldeni szíveskedjenek. Előre is köszönjük. • "Tartsuk meg a reménység vallását tántoríthatatlanul, mert hű az, Aki ígéretet tett. Ügyeljünk kölcsönösen arra, hogy egymást szeretetre és jóselekedetekre ösztönözzük" (Zsidók 10:23-24). • Áldás és béke Istenről kísérje mindnyájunk életét. —BB.

TORONTO

Lelkész: **Bernhardt Béla főesperes**

Templom: First Lutheran Church, 116 Bond Street — Lelkési hivatal (minden posta ide küldendő): 9715 Lake Avenue, Cleveland, Ohio 4102, USA; tele-

100 x \$100 = SZÁZSZORSZÉP

Tíz éve volt utoljára, hogy az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia az *Erős Vár* olvasóhoz fordult szíves és bőkezű adományokért pénzállományának feltöltésére.

Most megint hasonló helyzetbe került az AMEK: tartalékai fogyóban vannak, s azt a leszűkült missziót is alig képes ellátni, ami még szolgálatát igényli. Különösebb gondunk az *Erős Vár* megjelenésének a biztosítása, a magyar evangélikus ügyek képviselője és szemelött való tartása országos vonatkozásban, szövevénygondozás (telefonon és levélben), hazai kapcsolatok ápolása, teológiai ösztöndíjak "felkutatása" és hasznosítása, adományok közvetítése, s egyéb más alkalmi szolgálat.

A kérés tehát az, hogy mindezekhez állhasson anyagi keret rendelkezésre. Vagyis kérem az *Erős Vár* olvasóit, hogy ezúttal az **Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia** javára szíveskedjenek adakozni, kisebb-nagyobb adományokkal. Aki megengedheti magának, azt kérem, szíveskedjék \$100-t beküldeni, hogy minél hamarabb elérjük a "kampány" célösszegét, a \$10,000-t, ha akad még hetvenkilenc ilyen nemes adakozó — gondolom és remélem akad...

Minden adományt az *Erős Vár*-ban folyamatosan nyugtázzunk; aki úgy jelzi, annak az adományát emlékadományként. Minthogy az adományok az adóalapból levonhatók, szíveskedjenek csekket, pénzesutalványt a következőképpen kiállítani és küldeni:

(Az USA-ból és külföldről) **Hungarian Conference—ELCA, 9715 Lake Avenue, Cleveland, OH 44102-1229.** A "memo" vonalra írjanak ennyit: AMEK.

(Kanadából) **Hungarian Lutheran Church, 40 Shady Lane Cres., Thornhill, ON L3T 3W7.** a "memo" vonalra szintén írjanak ennyit: AMEK.

Szíves figyelembe még: Ilyen adományok függetlenek minden mástól, vagyis ezek nem számítanak előfizetésnek, felülfizetésnek, hátralékos előfizetések kiegyenlítésének, vagy akár AMEK tagsági díjnak; egyszerűen és egyenesen az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia szolgálata folytatását biztosítják.

Az AMEK léte és munkája Istenről ihletett hivatás, ezért az Ő nevében szól a kérés az adakozásra, hiszen az Igéből olvassuk: "A jókedvű adakozót szereti az Isten" (2Kor 9:6-7).

Minden eddigvett adományért, s a jövőbeniekért előre is, hálás szívvel mondok köszönetet.

* * *

\$200: Volosin Lili szülei, *Volosin János és felesége, sz. Szabó Erzsébet, valamint keresztlányja, Graef Erzsébet emlékére* (Cleveland OH). **\$100:** Asbóth Gyula szülei, *Nt. Asbóth Gyula táb. alesperes és felesége emlékére* (Arlington VA); Magyar Kultúrtertek Szövetsége, Volosin Lili elnök (Cleveland OH). **\$25:** Özv. dr. Vietorisz Józsefné (Santa Fe NM). **Eddig összesen: \$2,110.00.**

—Bernhardt Béla, főesperes
 az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia elnöke

fon: (216) 631-5007. — Istenisztelet (július, augusztus kivéve) a hó második és negyedik vasárnapján du. 4 órakor. — Felügyelő: dr. Raschka László, telefon: (416) 783-6938.

Jóval lapzárta után ért ide a hír, hogy Ft. D. dr. Harmati Béla püspök, aki mint a Magyarországi Bibliatanács elnökeként a Bibliatanácsok Világszövetsége ülésére tervezett Torontóba jönni, az utazásra orvosi tanácsra nem vállalkozhatott. Imádságos szívből kívánjuk teljes felépülését, s várjuk, hogy alkalma legyen gyülekezetünk népével megismerkedni, közöttünk Isteniszteleten is szolgálni. Szeptember 29-én a Püspök Úr helyett a szolgálatot Nt. Tarr Kálmán, ref. lelkész, a Magyarországi Bibliatanács titkára végezte; hálaosan köszönjük. • Felhívjuk a figyelmet, hogy az október 27-i reformáció-vasárnap i Isteniszteleten úrvacsoraszolgálat is lesz. A szolgálatot —előreláthatólag — Nt. Tamásné Molnár Éva, addigra már "volt" csővári másodlelkész végzi. Szeretettel várjuk abban a reményben is, hogy közöttünk való szolgálatában majd rendszeresen részeshülhetünk. • "Áldott az Isten, a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja, Aki megáldott minket minden lelki áldással a Krisztusban" (Efézus 1:3). • Isten kegyelme örökkéjék gyülekezetünk tagjai és barátai mindegyikén! —BB.

EGYHÁZ 75 ÉVE

Az Erdélyi Magyar (Zsinatpresbiteri) Evangélikus Egyház nyáron emlékezett meg létrejöttének 75. évfordulójáról. Az egyház 1921-ben történt megalakulását a trianoni békediktátum kényszerítette ki. Az ünnepi Isteniszteleten hangzott el: "Mi emlékezni gyülekeztünk össze, emlékezni és nem jubilálni. Hiszen amire emlékezünk, nem álmunk, vágyaink beteljesülése, nem tervünk valóra válása, hanem egy kényszerűségből fakadó esemény. Elődeink 75 évvel ezelőtt kényszerültek beletörődni, tudomásul venni, nincs visszatérés az anyaország, az anyaegyház kötelékébe, de valahogy mégis létezni, dolgozni kell; munkálni kell a leszakított, elárvult közösségekben Isten országát."

AZ EGYSÉG FELE

Október elején tartják megbeszélésüket episzkopális (anglikán) és evangélikus püspökök egyházuk egymáshoz való közeledése tárgyában. Elvileg már tervben van, hogy 1997 közepén mindkét egyház országos közgyűlése határozata folytán kimondják az "Episcopal Church in USA" és az "Evangelical Lutheran Church in America" egyház között az oltár- és szószékközösséget.

EZ IS RÉSZTVÉTEL

Jóllehet az Ausztráliai Evangélikus Egyház csak megfigyelőként vesz részt az Evangélikus Világszövetség munkájában, az 1997-ben Hong Kongban tartandó, s az EVSZ ötvenéves fennállását ünneplő evangélikus világgyűlés Isteniszteleteihez felajánlották az úrvacsorai bort. Tudvalévő talán, hogy különösen Délausztráliában az egyház népe jórésztben bortermő vidéken él és keresi meg kenyerét.

LEGKÖZELEBBI LAPZÁRTA 1996. november 15.

Hírek, gyülekezeti hírek, cikkek időbeni beküldését ezúton is kéri

—a Szerkesztőség

Mindennapi kenyér

Útmutató a Biblia olvasásához

1996. NOVEMBER

1. Mindenszentek napja

34. Zsoltár 1-10 — Máté 5:1-12
2. János 15:9-17 — 2Korinthus 8:1-15

PÜNKÖSD UTÁNI 23. VASÁRNAP

Heti ige: 130. Zsoltár 4. v.

3. 1. Zsoltár — Máté 22:34-40
4. Máté 7:1-5 — 2Korinthus 8:16-24
5. Ezra 9:5-9, 13-15 — 2Korinthus 9:1-5
6. 1Sámuel 25:5-25 — 2Korinthus 9:6-15.
7. 1János 3:19-24 — 2Korinthus 10:1-11
8. Róma 7:14-25a — 2Korinthus 10:12-18
9. 1János 2:12-17 — 2Korinthus 11:1-6

PÜNKÖSD UTÁNI 4. VASÁRNAP

Heti ige: 2Korinthus 6:2

10. 1Thesszalonika 4:13-18 — Máté 25:1-13
11. Lukács 11:14-23 — 2Korinthus 11:7-15
12. Máté 24:15-28 — 2Korinthus 11:16-33
13. Máté 24:29-35 — 2Korinthus 12:1-10
14. Máté 24:36-42 — 2Korinthus 12:11-18
15. Jeremiás 18:1-10 — 2Korinthus 12:19-21
16. Máté 24:43-51 — 2Korinthus 13:1-13

PÜNKÖSD UTÁNI 25. VASÁRNAP

Heti ige: 2Korinthus 5:1-10

17. 1Thesszalonika 5:1-11 — Máté 25:14-30
18. Lukács 19:11-28 — Filemon 1-25
19. 1Mózes 19:12-19 — 2Péter 1-11
20. Róma 2:1-11 — 2Péter 1:12-21
21. Lukács 21:11-19 — 2Péter 2:1-22
22. Jelenések 2: 8-11 — 2Péter 3:1-9
23. Jelenések 2:12-15 — 2Péter 3:10-18

AZ EGYHÁZI ÉV UTOLSÓ VASÁRNAPJA

Heti ige: Lukács 12:35

24. 1Korinthus 15:20-28 — Máté 25:31-36
25. Lukács 12:42-48 — Ézsaiás 56:1-8
26. Zsidók 12:12-17 — Ézsaiás 56:9-12
27. Zsidók 12:22-29 — Ézsaiás 57:14-21
28. Hálaadás napja
Filippi 4:6-20 — Lukács 17:11-19
29. Jelenések 21:10-17 — Ézsaiás 58:1-12
30. András apostol emléknapja
Róma 10:10-18 — János 1:35-42

1996. DECEMBER

AZ EGYHÁZI ÉV KEZDETE ADVENT ELSŐ VASÁRNAPJA

Heti ige: Zakariás 9:9

1. 1Korinthus 1:3-9 — Márk 11:1-10
2. Lukács 1:67-79 — Ézsaiás 59:1-21
3. Mikeás 2:1-5, 12-13 — Ézsaiás 60:1-11
4. 122. Zsoltár — Ézsaiás 60: 15-22
5. Zsidók 10:19-23 — Ézsaiás 61:1-11
6. János 18:33-38 — Ézsaiás 62:1-5
7. Jelenések 5:1-14 — Ézsaiás 62:6-12

ADVENT 2. VASÁRNAPJA

Heti ige: Lukács 21:28

8. 2Péter 3:8-14 — Márk 1:1-8
9. Zsidók 6:9-12 — Ézsaiás 63:7-16
10. Jelenések 2: 1-7 — Ézsaiás 63:17—64:3
11. Jelenések 3:7-13 — Ézsaiás 64:4-11
12. Aggeus 2:1, 3-9 — Ézsaiás 65:1-12
13. Jelenések 3:14-22 — Ézsaiás 65:16b-25
14. Máté 24:1-14 — Ézsaiás 66:1-4

ADVENT 3. VASÁRNAPJA

Heti ige: Ézsaiás 43:3,10

15. 1Thesszalonika 5:16-24 — János 1:6-8,19-28
16. Máté 11:11-15 — Ézsaiás 66:5-14
17. Máté 3:1-12 — Ézsaiás 66:18-24
18. Lukács 3:1-14 — Lukács 1:1-17
19. Ap.Csel, 13:15-25 — Lukács 1:18-25
20. Tamás apostol emléknapja
Efézus 1:3-6 — János 20:24-31
21. Hoseás 14:6-10 Lukács 1:26-56

ADVENT 4. VASÁRNAPJA

Heti ige: Filippi 4:4-5

22. Róma 16:25-27 — Lukács 1:26-38
23. 2Sámuel 7:4-6, 12-14 — Lukács 1:57-80
24. Karácsonyest
Titusz 2:11-14 — Máté 1:1-17
25. KARÁCSONY 1. ÜNNEPE
Zsidók 1:1-9 — Lukács 2:1-20
26. KARÁCSONY 2. ÜNNEPE
Titusz 3:4-7 — János 1:1-14
27. János apostol emléknapja
1János 1:1-10 — János 21:20-24
28. Jeremiás 31:15-17 — Lukács 2:21-35

KARÁCSONY UTÁNI 1. VASÁRNAP

Heti ige: János 1:14

29. Kolossé 3:12-17 — Lukács 2:25-40
30. 1János 3:1-6 — Ézsaiás 52:13—53:12
31. Év utolsó napja
90. Zsoltár — Róma 8:31-39

—(B)

ERŐS VÁR
BOX 602148
CLEVELAND, OH 44102

PERIODICALS POSTAGE
PAID
CLEVELAND, OHIO

ELŐFIZETÉSE
LEJÁRT-E?